

Jezuiëten

nr. 67 | herfst 2021

Afdelingskantoor 3000 Leuven 1 *Erkenningsnummer P004583

Colofon

Jezuiten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus.

Het versijnt viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.

Giften:

Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom. Vermeld a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:
Stichting St. Claverbond,
Heyendaalseweg 290
6525 SM Nijmegen
IBAN: NL85INGB 0000 828 128
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen
vzw Sint-Jan Berchmansseminarie
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
IBAN: BE02 4352 0547 1140
BIC: KREDBEBB
Mededeling: tijdschrift *Jezuiten*

Redactie:

Karin Benoist, Guido Dierickx, s.j.,
Eduard Kimman, s.j., Jan Stuyt, s.j.
en Ludwig Van Heucke, s.j.

Adres voor Nederland:
Karin Benoist
Beulingstraat 11
1017 BA Amsterdam
platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net
tel. 020-679 82 07

Adres voor Vlaanderen:
Ludwig Van Heucke, s.j.,
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
ludwig.vanheucke@jesuits.net
tel. 02.20 50 159

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:
platform.ignatiaanspiritualiteit@jesuits.net

Voor Vlaanderen:
marc.vannieuwenhove@jesuits.net

ISSN 0167-2967

Verantwoordelijk uitgever:

Bart van Emmerik, s.j.
Prinsstraat 17
2000 Antwerpen
België

Op de voorpagina:

Pater Wim Schellekens, s.j.

VOORWOORD

Een van de drijvende krachten achter het Cultureel en Sociaal Centrum in Schaarbeek is Eddy Pauwels. Ludwig Van Heucke informeert u over dit (nog te weinig bekende) verhaal in 'Achter de schermen'.

Bart Beckers legde in het voorjaar zijn laatste geloften af in de huiskapel van de gemeiniteit Romero-Loyola in Antwerpen. De Oude Abdij heeft haar eerste zomergasten weer mogen ontvangen, en nu wordt er hoopvol uitgekeken naar het najaar waarin veel te gebeuren staat.

In dit jubileumjaar 'Ignatius 500' is er een reizende tentoonstelling te bezichtigen, die aan de hand van honderd voorwerpen de geschiedenis van Ignatius en de orde verteld. In dit nummer ook een speciaal gebed geschreven voor dit jubileumjaar, en een korte uitleg over de geestelijke zoektocht van Ignatius, die uiteindelijk leidde tot de Sociëteit van Jezus, de Jezuiten.

Wim Dombret woonde vele jaren als jezuïet in Canada en schrijft over de inheemse indiaanse bevolking, die eeuwenlang werd overheerst en gemarginaliseerd.

Een nieuw boek van Nikolaas Sintobin kwam uit dat door Elsbeth Greven, zelf uitgever, werd gelezen en Mark Rotsaert las het boek van Mgr. Bonny met de uitdagende titel: 'Overeind komen met Petrus'.

Als jonge jezuïet werd Victor Zhuk naar Wit-Rusland gezonden en ervaart daar, ondanks de grote moeilijkheden en schaarste, hoopvolle tekenen van nieuw apostolaat.

Medio september hoopt pater Wim Schellekens zijn 100-ste verjaardag te vieren. Eduard Kimman reisde naar het Duitse Altenkirchen om met hem terug te blikken op een lang en dienstbaar leven. Ook Bastiaan van Rooijen kijkt terug: op zijn eerste jaar als docent aan het Stanislascollege in Delft. Dankbaar gedenken wij ook onze medebroeders, die recent zijn overleden, en in de 'Korte Berichten' verneemt u de laatste ontwikkelingen in de huizen.

De redactie wenst u een mooie en kleurrijke herfst!

INHOUDSOPGAVE

MENSEN ACHTER DE SCHERMEN – Eddy Pauwels – <i>Ludwig Van Heucke, s.j.</i>	3
ACTUALITEITEN	
Oude Abdij in Drongen – <i>Liesbeth Van den Bossche</i>	6
Reizende tentoonstelling – <i>Eugène van Deutekom</i>	7
WERELDWIJD – Mijn ervaring met de indianen in Canada – <i>Wim Dombret, s.j.</i> . .	8
KORTE BERICHTEN	10
ACTUALITEITEN – Laatste geloften Bart Beckers, s.j.	14
IN DE VERRE KIJKER	
Portret van Wim Schellekens, s.j. – <i>Eduard Kimman, s.j.</i>	16
WERELDWIJD KORT – Jezuit zijn in Wit-Rusland – <i>Victor Zhuk, s.j.</i>	18
BOEKEN – Vertrouw op je gevoel – <i>Elsbeth Greven</i>	20
Overeind met Petrus – <i>Mark Rotsaert, s.j.</i>	21
GEBED VOOR HET IGNATIUSJAAR	22
IN MEMORIAM – pater Marcel Wouters en pater Roger Lenaers	24
JEZUÏET IN OPLEIDING – <i>Bastiaan van Rooijen, s.j.</i>	25
ACTIVITEITEN	26

MENSEN ACHTER DE SCHERMEN

Eddy Pauwels

'CSC', een Sociaal Project in Schaarbeek

Vorige eeuw huisde het provinciaal van de Vlaamse jezuïeten in de residentie de Gesù op de Haachtsesteenweg te Sint-Joost-ten-Node. Een plechtig religieus bouwsel dat presideert over de Brusselse Kruidtuin, de jardin botanique. Een tekening van wijlen pater André Van Laere, s.j. († 2000) herinnert aan de triomftijd toen jezuïetengebouwen doorgaans deftige monumenten waren waar niemand naast kon kijken. In dat nobel complex bevonden zich naast het hoofdkwartier van de provincie, de jezuïetencommuniteit en de missieprocur, ook nog een stel kantoorruimtes die verhuurd werden aan sociale organisaties. Over die laatsten gaat dit (nog te weinig bekende) verhaal.

Jezuïeten verlaten de Gesù

Op een zonnige dag had een bouwpromotor de optie genomen om de Gesù-residentie aan te kopen. De bewoners, provinciaal en gevolg, moesten dan bij het lichten van die optie de panden voorgoed verlaten. De huurders, de sociale organisaties, werden daarbij niet aan hun lot overgelaten. Met een deel van de verwachtte verkoopsom kochten de jezuïeten op 29 januari 1990 in de Vooruitgangsstraat te Schaarbeek de leegstaande fabriek Alfa Laval. Het stond midden in een industriële site langs de spoorweg in de stationsbuurt, de 'Noordwijk'. Een gebombardeerd en versleten stadsdeel dat volgens

een inmiddels overleden minister ooit het "Manhattan-van-Brussel" moest worden, de Europese hoofdstad waardig.

Daar, op loopafstand van het Noordstation, richtte de econoom, Walter Devos, s.j., nieuwe kantoren in. Enkel bestemd voor verhuur aan sociale diensten en organisaties. Als naam voor het gebouw koos men: CSC-Building. Dat mag staan voor 'Christelijk Sociaal Centrum' of neutraal-levensbeschouwelijk: 'Cultureel en Sociaal Centrum'. Die afkorting CSC blijft trouwens ook intact in het Frans en het Engels.

Een leegstaand huis, dat bij die fabriek hoorde, diende in de bloedhete zomer van 1991 meteen als noodopvang voor twee op-straat-gezette huurders uit de aanpalende Gaucheretstraat: Mohamed en Najat. Beiden werden na verloop de eerste conciërges van de kantoren. Vanaf 1993 werden die ruimtes verhuurd aan, onder andere, het Overleg-Centrum voor Integratie van Vluchtelingen (OCIV) en het Vlaams Centrum voor Integratie van Migranten (VCIM)

Voor het onderhoud en de herstellingen aan het gebouw deed pater Devos een beroep op Eddy Pauwels. Zij kenden elkaar reeds tijdens de Gesù-tijd. Eddy is, bijgestaan door zijn echtgenote Carla Dejonckheere, de zaakvoerder van de Brusselse Renovatie Coöperatieve (Brenco cv). Vrij vlug vonden het atelier en kantoor van Brenco onderdak in het CSC-gebouw zelf. Een duurzaam partnership ontstond, beklonken ergens op een tweede kerstdag. Met nostalgie vertelt Eddy over dit sociaal centrum als "mijn kind". Vergroeit als hij is met de plek. Hij kent er immers elke spijker, steen en tegel, huurder en bezoeker. Hij woonde er een aantal jaren met zijn gezin. Trots toont hij een malse vrucht aan een tak van zijn kleren-ontgroeide vijgenboom. Elke ochtend is een inspectieronde nog immer zijn eerste dagtaak. Op een normale dag krijgt men vlotjes zeshonderd klanten over de vloer. Onderhoud in zo een onderneming vraagt dan ook constante aandacht. Maandelijks vertrekt een levensgrote afvalcontainer.

Sinds enkele jaren werkt Brenco nu ook voor de jezuïetencommunities in onze ELC-regio. En in 2019 wierf onze regio Eddy aan als vastgoed-beheerder.

Het project neemt een vlucht

De renovatiewerken van de voormalige Alfa Laval fabriek waren bijna afgerond toen de aanpalende fabriek, Universal Flavors, openbaar te koop werd aangeboden aan de meestbiedende. Eerst ingehouden bij gebrek aan een voldoende bod lag er een week later toch een akkoord van aankoop op tafel. De Vlaamse sociëteit van Jezus had echter geen tijd of geld voor een tweede renovatie en zocht voor dit gebouw een erfpachter. Het Vlaams Instituut ter Bevordering en Ondersteuning van de

Eddy Pauwels

SamenlevingsOpbouw (VIBOSO) melde zich daartoe bereid. Op 29 december 1992 werd de akte van aankoop verleden en dagen later al, op 11 januari 1993, de erfpacht getekend. Met deze vlotte schikking stond een sociaal project op poten en kwam tegelijk een geregeld bedrag in de lade.

In 2001 wenste de erfpachter uit te breiden en had graag het wrakkige fabrieksgedeelte verbouwd tot extra kantoren. De geraamde kosten overstegen echter diens budget. De erfpachter nodigde de jezuïeten daarom uit om hier zelf te investeren en aan hem te verhuren. Een win-win voorstel. Dat verzoek gaf de sociëteit namelijk de kans om onder het dak een gerieflijk appartement, een 'loft', in te richten voor een tweede conciërge. Daar was op dat moment net behoefte aan: iemand die niet alleen portier speelde, maar ook het hele project kon runnen.

Eddy onderzocht de kostenraming en plannen van de architect en besloot dat zijn firma de volledige werken aan die voorgestelde kostprijs kon uitvoeren. Bovendien stelde Eddy zichzelf kandidaat om conciërge worden. Kostprijs duidelijk, huurder bekend, werklui bij de hand en conciërge paraat... buiten de goddelijke voorzienigheid, wat wil een mens nog meer? Het industriële blok werd uit de erfpacht gehaald en de werken onmiddellijk gestart. Alles verliep volgens schema. In 2004 verhuisden Eddy Pauwels en zijn vrouw Carla Dejonckheere naar de conciërgeflat.

CSC vandaag

Eddy beheert het gebouw en Carla zorgt voor de boekhouding en administratie van de huurderslasten, nu al meer dan twintig jaar. In 2018 verhuisden beiden naar een eigen woning en werd een nieuwe conciërge aangesteld. Carla en Eddy bleven niettemin trouw hun werk voor CSC verderzetten.

Een grote sectie van het gebouw, zo'n 800 m² loods, kwam leeg te staan nadat de huurder, een theatergezelschap dat ophield te bestaan, er was uitgetrokken. Vanaf 2009 toverde Brenco dat pakhuis om tot supplementaire kantoorruimte.

Een tussengebouw, een voormalige garage, is nu het sociaal restaurant Elan met personeel (meestal immigranten) in werkopleiding. Op dit ogenblik zijn vier huurders actief in de sociale huisvesting. Eén van hen helpt daklozen aan een woongelegenheden en begeleidt hen om te voorkomen dat ze opnieuw in armoede geraken.

Een langgerekt blok functioneert als onderwijsinrichting met elf klaslokalen. Daar maken de taallessen Nederlands voor migranten gebruik van: twintig studenten per klas, drie sessies per dag... Je maakt de som: dagelijks minstens zeshonderd

passanten over de vloer was nog niet eens zo overdreven.

We vergeten nog het huis in de aanpalende Destouvellestraat. Vroeger de krocht van een huisjesmelker uit het Oostblok, nu onderaan een kindercreche voor alleenstaande moeders met moderne studentenstudio's boven.

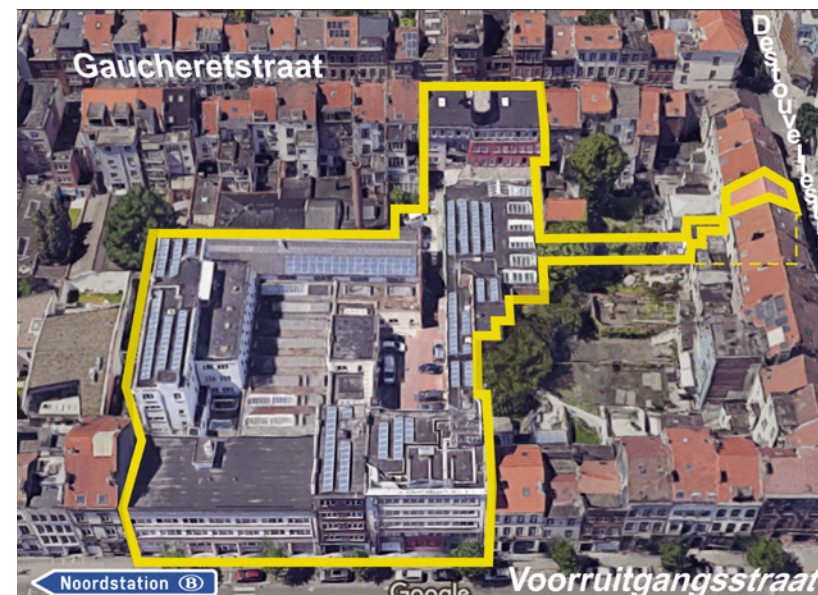
Concludeer nu zelf

De CSC-gebouwen zijn nu 28 jaar in gebruik en officieel erkend als 'Gebouw voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut'. Nooit is er publiciteit gemaakt om huurders te vinden. Dat bleek niet nodig. Het project kreeg van binnenuit een eigen dynamiek. Zodra iets vrij komt delen de huurders het mee aan bevriende organisaties. Zo raken verenigingen die in dezelfde sector werken onder één dak. Dit doet hun samenwerking evident geen kwaad.

Het inzicht van Walter Devos (een zichzelf-wegcijferende econoom) en de doorgedreven aanpak van Eddy (een kloeki para met vele sprongen op zijn actief) plus de accuratesse van zijn vrouw Carla maakten van een ineengezakte en uitgebluste industriële site in de Noordwijk van Schaarbeek een plek voor de bevordering van sociaal welzijn.

De nood aan betaalbare kantoren en woningen in het Brussels Gewest blijft aanzienlijk. Een stabiele toekomst is dus weggelegd voor 'CSC: een sociaal project met financieel rendement en maatschappelijke meerwaarde'.

Ludwig Van Heucke, s.j.

De CSC-gebouwen in hun huidige vorm.

De Oude Abdij – Drongen

Dat we mogen leven in een perspectief van hoop. Daar kunnen we in de Oude Abdij Drongen van getuigen. Ondanks de moeilijke tijden omwille van de coronapandemie – zowel voor mensen thuis als voor onze Oude Abdij – konden we toch uitkijken naar Licht.

Dankzij onze verschillende digitale initiatieven konden we aan mensen een platform bieden om hun belevingen en worstelingen te delen met anderen. Dat we een ondersteunend en deugddoend effect via het 'scherm' zouden kunnen ressorteren, hadden we vóór coronatijd nooit durven denken of hopen. Een digitaal hoogtepunt beleefden we met onze Paasdriedaagse@Home. Met een 70-tal deelnemers gingen we samen de digitale weg naar Pasen. Daarbij was het mooi om te zien hoe deelnemers erin slaagden om de weg ook thuis te gaan en hoe ze zich vanuit hun huiskamer tegelijk toch zo sterk verbonden wisten met de andere deelnemers.

Tijdens dat digitale coronatijdperk bereikte ons het heuglijke nieuws: vanaf september 2021 mogen we in Drongen opnieuw een inwonende community van vier jezuïeten verwachten. Het wordt een inclusief project, 'Ignatiaanse familie'-waardig:

jezuïeten zullen er met ons, de reeds aanwezige en enthousiaste lekenmedewerkers, samenwerken om het mooie project van de Oude Abdij van Drongen verder uit te bouwen. We zijn dankbaar voor dit vertrouwen en kijken hoopvol naar de toekomst. Het hele team kijkt samen met Wauthier de Mahieu s.j. uit naar de komst van Wiggert Molenaar, s.j., Pieter-Paul Lembrechts, s.j. en Wim Dombret, s.j. De noodzakelijke verbouwingswerken om hen te herbergen zijn volop aan de gang.

Aan het bouwen en verbouwen zal nog niet meteen een einde komen. We kregen immers ook het goede nieuws over de toekenning van het subsidiegeld voor de laatste fase van het hoofdgebouw: het laatste deel van de C-vleugel alsook de dwarsvleugel. Het is de bedoeling om tegen eind 2021 de werken te kunnen toewijzen aan een aannemer.

Daarnaast zal het Sint-Barbaracollege Gent in januari 2022 de renovatiewerken aan het abbatiaal starten voor een extra eerste graad voor het college. De Ark Gent, de huidige bewoner van het abbatiaal, verhuist in september na 10 jaar verblijf in de Oude Abdij in Drongen naar het leegstaand woonzorgcentrum 'Home Claire' in de Jan Delvinlaan in Gent. We zullen onze goede burens missen! Sedert 9 juni mogen we opnieuw gasten ontvangen op onze mooie plek. Verschillende groepen kwamen al over de vloer en vanuit het bezinningscentrum organiseerden we al enkele mooie retraites. De maand juli was een uniek stille periode in ons huis met Geestelijke Oefeningen met persoonlijke begeleiding, een schrijfretraite, een retraite met inleidingen en met Pelgrimsdagen voor onze individuele gasten. We mochten toen meer dan 120 gasten ontvangen.

Wij houden ons vast aan de hoop dat we het in de toekomst veilig en gezond kunnen houden en dat we de Oude Abdij-trein van 9 juni verder mogen laten rijden. We kijken samen met jullie uit naar een boeiend najaar!

Liesbeth Van den Bossche
Directeur Oude Abdij van Drongen

Reizende tentoonstelling

In het jubileumjaar 'Ignatius 500' reist een reizende expositie langs jezuïetenhuizen in de Lage Landen. In drie vitrinekasten met in totaal 36 vakjes wordt aan de hand van honderd voorwerpen de geschiedenis van Ignatius en de orde verteld.

Het idee is gebaseerd op de kast in het Diözesanmuseum in Limburg an der Lahn: de gigantische boekenkast van bisschop Terbarz van Elst werd omgebouwd tot een columbarium voor voorwerpen. Zo kunnen in weinig ruimte veel voorwerpen getoond worden. Er worden meer dan honderd voorwerpen getoond over Ignatius, over de oprichting van de Orde en over de vele werken die Vlaamse en Nederlandse jezuïeten en hun medewerkers tot op de dag van vandaag verrichten.

Het is geen historische overzichtstentoonstelling: 36 vakjes zouden beslist onvoldoende zijn. De samenstellers wilden ook vermijden dat bezoekers de indruk krijgen dat jezuïeten 'iets van vroeger' waren: een soort voltooid verleden tijd. Natuurlijk is er wel aandacht voor de geschiedenis. Het eerste vakje toont het dodenmasker van Ignatius, daarna volgen voorwerpen die het verhaal vertellen over zijn ziekbed en langzame bekering. De stichting van de Sociëteit en de verspreiding van de Orde over de wereld komen aan bod, zoals Congo, Indonesië, het Midden Oosten en Ranchi.

De jezuïeten zijn ook vandaag een actieve orde die oog heeft voor de noden van die tijd: zo is er aandacht voor de vier Apostolische Speerpunten: God zoeken, ecologie, jongeren, en sociale rechtvaardigheid.

Bij een tentoonstelling als deze is het gevaar er heel veel papier getoond wordt: vooral boeken - het zijn immers jezuïeten. De uitdaging is om andere voorwerpen te vinden. Zo was voor veel bezoekers in Amsterdam de vaas voor Pater Jan van Kilsdonk

Kilsdonk vaas

een verrassing. Hij kreeg die ten geschenke van de politieke gevangenen wier aalmoezenier hij was geweest in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. In de tentoonstelling liggen naast de vaas enkele geschenken die Pater Leo De Weerdt kreeg van gedetineerden.

Aan de zijkanten van de kasten staan bijschriften in het Nederland en Engels. Daarnaast staan QR-codes. Deze kunnen met een mobiele telefoon gescand worden en verwijzen door naar artikelen of filmpjes op internet.

De tentoonstelling was al in De Krijtbergkerk in Amsterdam en in de Canisiuskerk in Nijmegen. De volgende halteplaatsen zijn in Vlaanderen. Heverlee, Mechelen en Drongen komen zeker aan bod, en Antwerpen als laatste. Wellicht komen er nog meer halteplaatsen.

Eugène van Deutekom

Wim Dombret, s.j.

Mijn ervaring met de indianen in Canada

Afgelopen maanden werden bij verschillende voormalige kostscholen in Canada anonieme graven van indianenkinderen gevonden. De Vlaamse jezuïet Wim Dombret woonde 17 jaar in Canada en had contact met de inheemse bevolking.

Inheemse kinderen bij hun ouders weggehaald

Indianen leven in Canada sinds de zeventiende eeuw, gedwongen, in steeds kleiner wordende reservaten. Eeuwen van overheersing, kleinering en marginalisering tastten hun zelfwaarde aan. Ik herinner me dat goed uit mijn eerste contacten met jonge indianen enkele jaren terug. De inheemse bevolking is vandaag de dag nog altijd achtergesteld. Hun levensverwachting ligt zo'n vijf tot zeven jaar lager dan die van de gemiddelde Canadees.

Eind negentiende eeuw poogde de Canadese regering hun assimilatie te forceren met de rest van de samenleving. Men geloofde vast dat de inheemse bevolking het best 'gediend' zou zijn met een 'echte', westerse opvoeding. Inheemse kinderen werden systematisch en brutaal weggehaald bij hun ouders, afgezonderd en bijeengebracht in kostscholen: de Residential Schools. Daarvan sloot de laatste pas in 1996 haar deuren.

Vanaf de jaren '20 raakten kerken betrokken bij dat onderwijs om niet minder dan 150.000 leerlingen geloof en zeden bij te brengen. Het leven was er hard. Het haar was kortgeknipt, de kledij was westers en er was een verbod op het spreken van hun eigen 'vuile taaltje'. Het sterftecijfer onder de kinderen was hoog door infectieziektes, mishandeling en ondervoeding. De ouders werden van een overlijden vaak niet op de hoogte gesteld. De kinderen werden dan gewoon anoniem begraven. Onlangs werden massagraven gevonden en vermoedelijk zullen er nog meer ontdekt worden.

Wonden genezen

In 2005 ging in Canada een Waarheid & Verzoeningscommissie van start, te vergelijken met het verzoeningsproces in Zuid-Afrika. De commissie oordeelde dat het schoolbeleid voor de inheemse bevolking een vorm van culturele genocide was. Voor dit schoolsysteem bood de Canadese regering in 2008 excuses aan. Na de officiële excuses van de overheid zijn vijftig actiepunten opgesteld om de situatie van de inheemse bevolking te verbeteren. Hopelijk blijven dat geen dode letters.

In 2013 gingen de Canadese jezuïeten, die werkzaam waren op drie residential schools, diep door het stof. Provinciale overste Peter Bisson en jezuïet Winston Rye erkenden in een officiële verklaring de feiten en boden hun excuses aan.

Ook paus Franciscus liet al enkele jaren blijken begaan te zijn met het lot van de inheemse bevolking en te willen helpen om wonden te helen. Hij verlangt hun pijn rechtstreeks te beluisteren. De impact van de kolonisatie en de rol van de katholieke kerk daarin zal hij zeker niet uit de weg gaan. De paus schijnt bereid te zijn om naar Canada te

Fort George, anglicaanse school, operatief tussen 1933 en 1975.

Sturgeon Landing, katholieke school, operatief tussen 1926 en 1952.

reizen en er excuses aan te bieden. Hij zal dat echter enkel doen op officiële uitnodiging van de Canadese bisschoppenconferentie. Maar die is over zo'n verzoeningsgebaar nog verdeeld. Wellicht voorziet men juridische en andere implicaties en het feit dat één enkele missiereis wel eens niet zou volstaan. Tijd brengt raad.

Tegelijk stelt men de laatste decennia gelukkig een kentering vast in de ruimere Canadese samenleving. De officiële media belichten de situatie van de indianen meer systematisch en constructief. Scholen, groepen en verenigingen gaan op bezoek bij indiaanse gemeenschappen. En ook al blijft racisme een wijdverspreid fenomeen, een nieuwe generatie Canadezen toont zich nu toch gevoeliger voor het onrecht uit het verleden. Er is oog voor de waarde van de inheemse culturen en voor de langdurige precarie situatie van deze minoriteit. Bovendien ontmoette ik sterke en gedreven inheemse leiders die zich op creatieve wijze constant inzetten voor de bewustwording en de lotsverbetering van het eigen volk.

Inzet van jezuïeten vandaag

De jezuïeten en andere kerkelijke groeperingen hebben nu over het algemeen een opbouwend contact met de inheemse bevolking, met name met de christenen onder hen. In de jaren zeventig ging een team van jezuïeten van dorp naar dorp om de inheemse katholieken aan te moedigen om meer verantwoordelijkheden op zich te nemen in hun parochies. Ze verzorgden opleidingen Bijbel, theologie en pastoraat, aan onder andere diakens en hun echtgenotes. Naast parochiewerk bieden jezuïeten gevarieerd vormingswerk aan in twee bezinnings- en vormingscentra en in drie middenscholen. In die laatste krijgen leerlingen een aangepaste en intense opleiding, die hen de mogelijkheid biedt om zich nadien met succes in te zetten voor het regulier onderwijs. Aan enkele jezuïetenuniversiteiten is er samenwerking met de indiaanse gemeenschap om hun taal en cultuur uit te dragen. Aan de universiteit van Sudbury, Ontario hebben de indianen sinds de jaren '60 zelfs een eigen faculteit. Ook al kan de uittocht uit die complexe situatie lang zijn, we mogen dus toch al hoopvolle perspectieven melden.

Wim Dombret, s.j.

AMSTERDAM

Xaveriushuis

In de Krijtberg stond de maand juli in het teken van de verwelkomende kerk. Eerst waren er rondleiders van ACR France (*Accueil Rencontre Communauté*) werkzaam. Via deze oecumenische organisatie waren drie jonge rondleiders uit Vlaanderen en Duitsland twee weken kerkgids. ★ Ze werden afgelost door de Ignatiaanse internationale groep van *Pietre Vive/Living Stones*, die ook twee weken toeristen en vrome bezoekers ontvingen, rondleidden en uitnodigden voor gebed. Hun aanwezigheid, soms wel zeven man en vrouw sterk, was een weldaad voor de kerk en voor onze gemeenschap. Tussen al de rondleidingen door vierden wij op 30 juli het feest van Sint Ignatius. De jonge lui van *Pietre Vive/Living Stones* hebben we daar ook bij uitgenodigd, zodat we een mooie eucharistie met hen konden vieren. We mochten hen ook begroeten bij ons feestelijke diner. Jammer genoeg beletten de onstuimige weergoden om het diner in de tuin van de De Laressesstraat te genieten, maar het Ignatiushuis bood gastvrije uitkomst in de Beulingsstraat. ★ In diezelfde maand was de reizende tentoonstelling over de jezuïetenorde te gast in de kerk (zie ook pagina 8). ★ In augustus bood de Krijtberg net als vorige jaren tweemaal een zomerretraite aan: vier dagen stille bezinning in het hartje van de stad, ook mogelijk voor mensen met weinig tijd of met een kleine beurs. ★ In juni was er nog de (uitgestelde) vormselviering waarin zes jongeren (tussen 12 en 17 jaar) bevestigden dat zij als katholieken in de wereld willen leven. In juli beëindigden nog twee mensen hun Geestelijke Oefeningen in het dagelijks leven. ★ Nu de zomerretraite voorbij is, begint Toon Suffys te sorteren (wat moet mee en wat kan weg?) en in te pakken wat hij eind september mee wil nemen naar Mechelen. Verder heeft hij een lijstje opgesteld van wat hij hier in de Krijtberg uitvoerde, om de medebroeders te helpen om enkele opdrachten over te nemen na zijn vertrek uit de Krijtberg. Over dit vertrek is hij verdeeld: blij om terug te gaan naar Vlaanderen, maar ook triest omdat het weer een afscheid nemen is van goede mensen met wie het prettig samenwerken was. ★ Ward Biemans en Jan Stuyt zijn betrokken bij de theologieopleiding van het Bisdom Haarlem in De Tiltenberg in Vogelenzang, naast hun andere werkzaamheden in den lande. Het Platform voor Ignatiaanse spiritualiteit kent geen zomerstop: het is juist

druk met retraites in Drongen en elders, en op het internet gaan de dagelijkse meditatie en podcasts gewoon door. ★ Bastiaan van Rooijen bereidt zich voor om voor het tweede jaar les te geven in Delft. Het zal wel lukken, temeer omdat hij het afgelopen jaar, naast de lessen die hij gaf in Delft, een Master haalde aan de VU in de pedagogie. In Delft is de verbouwing van de St. Stanislas kapel vrijwel voltooid, met onder meer betere isolatie en betere verlichting. Eind augustus komt de bisschop van Rotterdam er zijn zegen over geven. ★ Half juni werd Paul Begheyn onverwacht overvallen door een urineweginfectie, waardoor hij buiten westen raakte en pas de volgende dag door Gregory Brenninkmeijer op zijn kamer werd gevonden. De spoedlijn van de huisartsenpost bleek onbereikbaar door de vele wachtenden in de rij, maar dankzij vakkundig ingrijpen van Theo Bouten schoten de Amsterdamse brandweer en ambulance-dienst te hulp. Zij takelden Paul uit de bovenste etage van zijn huis en vervoerden hem naar het ziekenhuis. Medisch ingrijpen en medicatie droegen bij aan het genezingsproces. Eind juni werd Paul echter getroffen door een hersenbloeding wat een gedeeltelijke uitschakeling van de rechterhand tot gevolg had. Eind juni bracht Theo Bouten de patiënt naar Aqua Viva in Nijmegen, waar hij dankzij de vriendelijke steun van medebroeders, fysiotherapie en frequent bezoek van zijn broers en zussen probeert te herstellen.

ANTWERPEN

Romero-Loyola

Het Ignatiusfeest hebben we in dit Ignatiusjaar met meer luister gevierd. Tijdens de eucharistieviering wakkerde onze overste, Guido Dierickx, de vlam aan met een pittige homilie, terwijl Marc Desmet er de woordeloze ontroering van de muziek overheen liet waaien. Nadien trok het hele gezelschap op initiatief van Guido naar Zoersel om in het restaurant 'In de wandeling' van een Kempens maal te genieten. Was het toeval dat daar ook ons keukenpersoneel – met huisdier – verscheen? Een wandeling bracht ons langs 'het Boshuisje', waar Hendrik Conscience het verhaal van de loteling zou hebben beluisterd dat hem inspiratie gaf voor de gelijknamige roman. ★ Bart van Emmerik heeft in juli-augustus een flinke tijd in de Oude Abdij van Drongen doorgebracht voor het begeleiden van verscheidene dertigdaagse retraites.

De andere Bart, Beckers dan, heeft daar ook tijdens die periode zijn retraite gedaan. De twee Guido's, De Baere en hogergenoemde, hebben daarvoor hun heil gezocht in de abdij *Notre-Dame de Scourmont* - Chîmay. Guido Dierickx verbleef enkele dagen op Schiermonnikoog voor pastorale ondersteuning. Regionaal Marc en socius Bart zijn voor een week naar Denemarken gereisd om er Richard Sprengers te bezoeken. ★ Gedurende enkele weken hebben we Louis Tonneaux (Waals scholastiek van de EOF-provincie) hier te gast. Hij komt zijn Nederlands bijwerken, ondersteund door het taalcentrum *Linguapolis* én onze tafelconversatie. Vanuit ons huis Pierre Favre zal hij nadien theologie studeren aan de KU Leuven. Onze vaste gast Pascal Calu is opnieuw op het toneel verschenen. Voor Magis is hij een week naar Hongarije getrokken. Ook Johan Verschueren is vanuit Rome voor enige tijd naar zijn oude stek teruggekeerd. Ons huis kleurt licht Romeins. ★ Wij schrikken niet terug voor activiteiten op hoog niveau: op de (platte!) daken van het boekenmagazijn van het Ruusbroecgenootschap zijn een nieuwe isolatie en verder een batterij zonnepanelen aangebracht.

BIRMINGHAM

Noviciaat

Vakantietijd. Overschaduwd door het feit dat Simon Bishop, de novicemeester, moest worden geopereerd aan een huidkanker ter voorkoming van uitzaaiingen. Zijn Tsjechische collega pater Pavel Bačo, neemt de honneurs waar. Kevin O'Rourke was naar Ierland om daar geholpen te worden aan hernia. De novicen hadden naar ons vakantiehuis in Wales gemoeten, maar daar was Covid uitgebroken. Het werd dus een zogeheten *staycation* in Oscott College. ★ De verbouwing van Manresa vordert. Het woongedeelte reikt al tot kniehoogte. Woensdag 12 augustus vond de plechtige inzegening plaats van de fundamenten van de kapel. Een kist vol onbruikbare liturgische voorwerpen, zoals beschimmelde bijbels, verouderde missaals, kapotte kruisbeeldjes, werd in de fundamenten ingemetseld. Ten teken dat we staan op de schouders van hen die ons vooraf zijn gegaan. Pater Tony Nye, bijgenaamd *the elder statesman*, sprak de zegen uit. Tot slot van deze sobere plechtigheid bedankte pater Dries van den Akker de aannemer en de bouwlieden voor hun werkwijze: zeer bedacht om de burens te vriend te houden (uitleg aan nieuwsgierige passan-

ten, geen radiogeluid, geen stof). "Daarmee maakte u de burens ook tot onze vrienden." En hij bedankte de architecten voor de manier waarop ze de jezuïeten van het begin af aan bij hun plannen hadden betrokken; "voor uw eerbied voor onze levenswijze, en voor het feit dat u die weet om te zetten in schoonheid." ★ De novicen waren er niet bij. Kort tevoren waren die voor twee weken naar huis. Sommigen waren niet meer thuis geweest sinds het uitbreken van de pandemie. Thuis logeren wordt gezien als 'experiment': is hun verhouding met thuis niet veranderd, dan ging iets niet goed. ★ We kijken uit naar het herstel van Simon, en naar zaterdag 4 september, waarop tweedjaars novice, Sam Dixon, in de grote kapel van onze gastheer, Oscott College, zijn geloften zal afleggen.

BOECHOUT

Xaverius in Capenberg

De vinkenslag van de Botvink heeft hier op Capenberg nu ook een variant. Zijn slotdeuntje "sus-ke-wiet" is nu "je-zu-iet". Geert Boeve heeft het met zijn twee hoorapparaatjes zeer duidelijk en herhaaldelijk opgevangen. ★ De bouw vordert en zorgt voor de eigen varianten. Van 7 uur 's ochtends gebrom van boren en cirkelzagen. Zelfs onze living werd zowat verplaatst. Door dat verhuisgedoe ontdekten we hoe gevarieerd we zelf wel zijn: Jos Alaerts presenteert maar steeds nieuwe avondschotels. Voor het digitale werk staat Andre De Ridder paraat. Roland Daes brengt in Latijnse en Griekse zaken duidelijkheid. En Bob Albertijn verdubbelde zijn wekelijkse kinésesies. Maar vooral Bert Rosseels staat voor een heuse levensvariant. Zijn afscheidsbrief naar zijn bisschop vermeldt het verzoek om de overdracht van zijn functie als pastoraal medewerker in Turnhout. ★ Ook het plezier wordt hier gevarieerd - *Varietas placet*. Juni is namelijk verjaardagsmaand: 4 juni begon Frans Chanterie zijn 79ste. Het feest voor de 97 jaren van Geert Boeve werd een triduum van dankbaarheid. 28 juni was de climax: "Overste-feest" van Bert Rosseels op zijn 79ste. ★ Van varianten gesproken: paters Bert, Bob en Roland vierden hun 50 jaar priester-schap in juli. Een tweetal jezuïeten, Ludo Vanden Broeck en Theo Fonteyn duiken als het ware volledig onder en versmelten in de grote groep zorgbehovende residenten. Weer andere jezuïeten zijn eerder nestvlieders en hebben hun activiteit buitenhuis,

zoals Bert Rosseels die als mantelzorger functioneert. De overige zoeken naar een vorm van gemeenschap met karakteristieke jezuïetentrekjes. Ze komen samen voor de dagelijkse mis, het avondgebed en de maaltijden en elkeen draagt ertoe bij om samen een 'apostolische gemeenschap' te vormen. ✱ We vierden 15 augustus met alle bewoners en personeel. Bijzonder gezellig. Een traditie die eindelijk terug mocht. Een schitterend diner met muziek van Vivaldi gebracht door twee jonge virtuozen. ✱ En dan de anticlimax. Een week nadien verloor Geert Boeve, de Nestor van onze gemeenschap, ineens al zijn krachten. De dokter kwam. Bert zou best de familie verwittigen, zei hij. Dezelfde zondagavond meldde hij ons allen aan voor een sneltest. Twee van ons, Geert en Jos Allaerts, testten inderdaad positief. En wij allen in quarantaine. Dan bleek op 25 augustus oogst: pater Bert, mantelzorger en overste, ook besmet! Nu is het in de patersgang bijzonder stil. Het personeel verstaat onze verslagenheid en verzorgt ons discreet. De toekomst ligt in Gods hand.

BRUSSEL

Arrupe

Deze zomer heeft ons allemaal doorweekt. Wel ging het er in Brussel niet zo dramatisch aan toe als in het zuiden van ons land. Wij wonen nochtans in een officieel gemarkeerde overstromingszone. Enkel onze tuin is grondig besproeid met zichtbare gevolgen. Nog nooit stonden de Hortensia's zo bol, groeiden grassen zo hoog en tierde het kruid zo welig. De Spaanse slak vermenigvuldigde zich hier op haar nudistenweide en vrat zich een veelvoud aan eigen gewicht vol. Ook de zwarte buurtkat wierp vier jongen in ons kreupelhout – de vader is bekend en staat in de wijk gebrandmerkt als een notoire grijze tijger. ✱ Ludwig Van Heucke neemt als minister taken over van onze huishoudster op verlengd ziekteverlof. Ook Walter Devos ontfermt zich over enkele dossiers achtergelaten door een van onze boekhouders. Die laatste kreeg van zijn arts eveneens de raad thuis te blijven. ✱ Charles Verhezen, helemaal genezen en verzezen na een Corona-episode, is degene die het meest uithuizig lijkt en vele Vlaamse wegen afrijdt op zoek naar familie en bekenden. Ook Jos Janssens besliste een voorzichtig bezoek af te leggen bij zijn zus in hun geliefde geboorteplaats, Kasterlee. Tijdens de koffie

daar beet een geadopteerde, roste zwerfkater onze nietsvermoedende pater heftig in de linkerhand. Een levensreddende tetanus-spuut vervoegde beide, tijdens het voorjaar geplaatste, pandemie-inoculaties.

✱ Onze uitwonenden, pater-overste Hugo Carmeliet en Rik De Gendt, onze medebroeder uit Aalst, vierden hier met ons Riks 50 jaar priesterschap. Rik getuigde die namiddag breedvoerig over zijn fietstochten binnen het omvangrijk werkterrein van een grijzende kerk in de carnavalsstad. De gelukwensen van pater generaal gaven de jubilerende een opzwieper om ginds in het zadel te blijven, zolang de voorraad strekt.

HEVERLEE

Sint-Jan Berchmans / Lerkeveld

Een zomer zonder "Kwindeën", ook al is het een natte vakantiezone in coronatijd, is in de Sociëteit ondenkbaar. Onder leiding van de creatieve minister Paul Van Looy werd deze vakantietijd heel bijzonder. Een uitgebreide keuze van uitstapjes naar Averbode, de Zoete Waters (met *Dame Blanche* in Brasserie St. Jean), naar Scherpenheuvel (met bezoek aan broerbisschop op rust, Luk Van Looy). Of pétanque en tuinwandeling "*met drankje en frisco onderweg*" voor thuisblijvers. We werden ook vergast op een concert door een ander muzikaal talent van de familie Van Looy. Roselien Tobbackx zingt terwijl ze zichzelf begeleidt met digitale instrumentatie. Vanuit ons kerkkoor had ze wel kijk op een totaal ander publiek dan de massa die haar bejubelt op een Rock-Werchter festival... ✱ Koks en personeel transformeerden onze refter zonder overdrijven in een viersterrenrestaurant. Tijdens een regenmiddag werd met veel nostalgisch plezier naar *La Grande Vadrouille* gekeken. ✱ Op het feest van Sint Ignatius werd Mark Rotsaert als nieuwe overste officieel geïnstalleerd en namen we met veel dankbare herinneringen afscheid van Fons Swinnen als overste. Heel gelukkig dat wij hem bij ons kunnen houden op een andere kamer en met een andere zending die hem heel goed ligt. ✱ In de vroege morgen van het feest van de H. Pierre Favre is op 2 augustus Marcel Wouters rustig in de Heer ontslapen. Tijdens zijn gedachtenisviering op 5 augustus kwam er ook een einde aan de lange lijdensweg van Roger Lenaers. Zijn gedachtenisviering, verzorgd door Paul De Greef werd door veel dankbare vrienden bij-

gewoond. In de vroege morgen van vrijdag 6 augustus kwam Johan Konings uit Belo Horizonte aan in Vlaanderen vakantieland. Sommigen onder ons kenden hem alleen door het lezen van zijn brieven. Na tien dagen quarantaine mogen zij nu genieten van een broederlijke aanwezigheid 'in levenden lijve'.

LEUVEN

Lessius

Een jaar gelden telde ons huis zeven bewoners. Het komende jaar zijn we met vier man minder. We moeten ook wel krimpen omdat het huis aan de Tienestraat in zeer slechte staat is. De drie overblijvers trekken zich terug op het huis aan de Windmolenveldstraat. Dat zijn Nicolas Standaert, Vanachinnappa Chinna-bathini, die werkt aan een proefschrift natuurkunde, en Rinald D'Souza, historicus. Jos Moons vertrok naar Salamanca voor tertiaat, Frank Gutierrez werd deze zomer priester gewijd in Peru en studeert verder in de gemeenschap Pierre Favre, waar ook Simon Nsielanga uit Congo naar toe verhuisde. Christopher Ngolele, die antropologie studeerde, keerde terug naar West Afrika.

MECHELEN

Leliëndaal

Op 31 juli, het feest van de heilige Ignatius, verscheen de traditionele brief van de regionaal overste met de benoemingen. Voor onze gemeenschap heeft hij grote gevolgen. Wim Dombret, Pieter-Paul Lembrechts en Wiggert Molenaar verhuizen dit najaar naar de Oude Abdij van Drongen, en Hugo Roeflaers naar Heverlee. Frans Mistiaen en Philip Debruyne handhaven onze aanwezigheid in Mechelen en krijgen daarbij de steun van Toon Suffys, die uit Amsterdam komt. Het zal een van hun taken zijn om de gesprekken over de toekomst van het huis en de kerk, die al een tijd aan de gang zijn, voort te zetten. ✱ Ook bij onze burens, de organisatie *Jeugdzorg Emmaüs*, zijn er veranderingen. Als de jongeren achttien worden, stromen ze door naar andere opvangstructuren en nieuwe jongeren komen in hun plaats. Op dit moment zijn er zeven jongens uit Afghanistan, drie meisjes en één jongen uit Eritrea, twee jongeren uit Syrië, en uit Palestina en Tanzania telkens één. ✱ Tijdens de zomermaanden gingen velen van ons er even tussenuit voor retraite of een korte vakantie. Wiggert en

Wim begeleiden geestelijke oefeningen in Drongen. Pieter-Paul legt voor *Jesuit Refugee Service Belgium* zijn laatste bezoeken af aan het gesloten centrum van Merksplas. ✱ Sinds het einde van de bouwvakantie zijn ingrijpende werken aan de gang: het hele dak van de vleugel van Jeugdzorg Emmaüs wordt vernieuwd. Tegelijk wordt aan de straatkant het aangrenzende huis tot de grond afgebroken. Wekenlange geluids-overlast van twee kanten is het gevolg.

NIJMEGEN

Aqua Viva

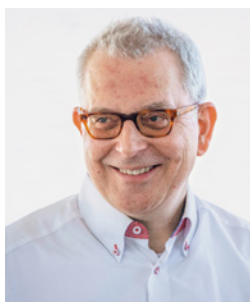
Het rare jaar dat wij hadden wordt in een apart soort zomer voortgezet. Beleefden we de vorige zomer de ene hittegolf na de andere, nu blijft de temperatuur lager. Wel veel regen. Goed voor de tuin, maar voor vakantieangers-in-eigen-land minder. Voor onze medewerkers, die deze maanden geen vakantie vierden, is het regelmatig hard aanpoten. Terugkerende vakantieangers maken het in onze samenleving weer eens spannender op corona-vlak. Daarom zijn er weer extra maatregelen in huis zoals het dragen van een mondmasker door de medewerkers. Wij hopen dat het daarbij blijft. ✱ Het feest van Sint Ignatius zetten wij dit jaar kracht bij vanwege de viering van de jubilea van het 60 jarig priesterschap van twee huisgenoten. Enkel sterke jezuïeten halen dat jubileum, Jan Bots en Guus Ziggelaar deden het. Het werd een mooi feest met een eucharistieviering in de Sacramentskerk waarin voor veel goeds gedankt kon worden. Jan Bentvelzen ging voor en deed met een mooie preek de apostolische levens van de jubilarissen recht. Daarna verschoof de aandacht naar de vruchten van het werk van onze koks en het refterpersoneel, met een gezellige maaltijd ter afsluiting van het feest. Voor het eerst, sinds het begin van de coronacrisis, konden wij weer gasten van jubilarissen ontvangen. Dat verhoogde natuurlijk zeer de feestelijkheid. En we hebben nog wat jubilea in het verschiet! ✱ De visite van pater Marc Desmet was ook een feest. De bezochte medebroeders hebben zich gehoord gevoeld. We hebben uitgebreid met de nieuwe regionale overste kennis kunnen maken. Voor velen was dat een hernieuwde kennismaking, voor anderen een eerste. Nu wij hem hebben gehoord in gesprekken en vieringen, lezen zijn brieven ook anders. Marc nam ook de tijd voor medewerkers. Ook zij hebben zich beluisterd gevoeld,

en erkend voor hun inzet. Voor Marc was het een goede kennismaking met ons huis, en met het werken, wonen, leven en be-leven (als ik een Smetje mag gebruiken) hier. ✱ Niet alleen hadden we gasten voor de jubilarissen, ook anderszins is ons huis opener dan het lang heeft mogen zijn. Peter van Gool was hier vanwege een bijeenkomst van zijn dwarsverband. Peter Lutjeveld logeerde een week bij ons, en ons buitenlid Peter Koper woonde het Ignatiusfeest bij. En natuurlijk is Jan Peters, ook buitenlid, maar als lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Jan Berchmans en als lezingen-gever, regelmatig in huis. De kroon spant echter Paul Begheyn. Die is een tijdje hier om aan te sterken na de gebeurlijkheden in Amsterdam. Hij werpt in een geslonken avondrecreatie het nodige en welkome gewicht in de schaal. ✱ Natuurlijk waren er ook verdrietige momenten. De moeder van Theo Bouten overleed. Ons huis was bij het mooie afscheid in Leunen goed vertegenwoordigd. Sommige huisgenoten sukkelen wat met hun gezondheid of met de gebreken van de oude dag. Maar er blijft volop leven in huis. ✱ De lezingen, filmbijeenkomsten, spelmiddagen en zangmiddagen vinden weer onbeperkt plaats, en de Culturele Commissie komt dan ook weer bijeen om het programma voor de komende maanden te bedenken en te organiseren. Er wordt weer geschilderd, en in de komende week hebben wij voor het eerst, sinds de afgelasting daarvan vorig jaar, weer een (bescheiden) Themaweek. Nog geen programmering als van ouds, maar met Frankrijk als centraal thema wordt het zeker interessant en genoeglijk. En met Franse hapjes en drankjes, waarschijnlijk ook lekker.

Laatste geloften Bart Beckers, s.j.

Bart Beckers legde in april zijn laatste geloften af in de huiskapel van de gemeenschap Romero-Loyola in Antwerpen. Vanwege de beperkende corona maatregelen was dat op een latere datum dan gehoopt en enkel in aanwezigheid van de medebroeders uit de gemeenschap. Minder indrukwekkend was het daardoor zeker niet.

Na het noviciaat legden religieuzen hun eerste geloften af en in een later stadium, na meer studie, vorming en levenservaring binnen de gekozen congregatie, hun blijvende geloften of eeuwige professie. Bij de jezuïeten kan daar een behoorlijke tijd tussen zitten, want voor de meesten van hen vindt in die periode ook de priesterwijding plaats en jaren van pastorale arbeid.

Bart Beckers, s.j.

Bart trad in september 2004 in bij de Sociëteit en legde in september 2006, destijds nog in het retrainingshuis Godsheide in Hasselt, zijn eerste geloften af. Daarna volgden studies in het buitenland en pastorale taken in de jezuïetenkerk De Krijtberg in Amsterdam, waar hij in 2012 ook priester gewijd werd. Zijn vorming vond zijn afronding tijdens het tertiariaat in Australië, een pastoraal jaar in Molenbeek en in Antwerpen, waar zijn huidige werkzaamheden zich richten op de scholen in Nederland en Vlaanderen binnen het Ignatiaanse netwerk. Toestemming en zegen voor het moment waarop Bart zijn eeuwige professie zou doen werden al in juni 2020 gegeven door de generale overste in Rome en zou tijdens een viering in De Oude Abdij in Drongen plaatsvinden. Helaas moest de ceremonie worden aanpast aan de

De mis in de huiskapel van de gemeenschap Romero-Loyola in Antwerpen.

werkelijkheid, en kon deze uiteindelijk bescheiden worden gevierd in de gemeenschap in Antwerpen op 18 april 2021.

De regionale overste (pater Marc Desmet) nam namens de generale overste van de Sociëteit die geloften in ontvangst en ging voor in de mis met Bart als concelebrant.

Het afleggen van de geloften vindt plaats voor de communie en ze worden geknield uitgesproken voor Jezus, in de gedaante van het allerheiligst sacrament. Het zijn de geloften van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid en een vierde gelofte van speciale gehoorzaamheid aan de paus, wanneer het gaat om de zending van de Sociëteit door de Heilige Vader.

De laatste geloften zijn geformuleerd op een manier die de definitieve opname van de individuele jezuïet in de Sociëteit van Jezus uitdrukt.

Pater Marc Desmet: "Het is zoals bij een huwelijk: wanneer iemand zich dieper verbindt, dan heeft dit betekenis voor alle aanwezigen. Dat geldt nog meer voor de laatste geloften van Bart: niet alleen herinneren ze aan onze eigen geloften, eerste en laatste, ze betreffen ons ook voor zover Bart zich helemaal bindt aan ons, en eigenlijk moeten we zeggen voor

zover wij als Sociëteit zeggen tegen Bart: wij verbinden ons helemaal met jou, wat er ook gebeurt."

Bart: "Voor mij persoonlijk was de sterkste dimensie daarbij het definitief thuiskomen in de Sociëteit voor de rest van mijn leven, ingebed zowel in een wereldwijd instituut in het heden als in een lange traditie door de eeuwen heen sinds 1540. Dat gaf en geeft een gevoel van fundering en rust, van vrede en vreugde. Bovendien beleef ik het ook sterk als een uitnodiging en aansporing om mede verantwoordelijkheid te dragen voor dat instituut nu en hier en om mee te bouwen aan haar toekomst. Immers haar traditie is een levende en vruchtbare traditie, niet bang om zichzelf naar de vorm en uiting steeds opnieuw aan te passen aan de noden van de kerk en wereld waartoe ze zich gezonden weet. Jezuiten kunnen zich bezig houden met van alles om expressie te geven aan de oorspronkelijke doelstelling van de Sociëteit: de zielen (mensen) helpen op hun weg met en naar God door onderscheiding van Gods roeping in hun persoonlijke leven.

Met dank aan Bart Beckers, s.j.

Portret van Wim Schellekens, s.j.

Eind juni reisde Eduard Kimman, s.j. naar Altenkirchen, een klein stadje in het Westerwald, ongeveer 70 kilometer van Keulen. Minstens eenmaal per jaar probeert hij, de nu bijna 100-jarige, pater Wim Schellekens (1921) te bezoeken. Een levensverhaal over dienstbaarheid en autonomie.

Wim woont al ruim 40 jaar in deze streek: eerst in Alsdorf/Sieg, later in Michelbach, en sinds 2015 in een bejaardenhuis van de Evangelische Kirche in Altenkirchen. In het Theodor Fliedner Haus met ongeveer 60 protestantse en 20 katholieke bejaarden. De appartementjes zijn niet groot: een kamer met boekenkast, zithoek, televisie en bed. Kenmerkend voor Wim is zijn hartelijkheid, zijn attentie voor details en zijn hoffelijke bejegening van het personeel.

Voor de oorlog ging hij naar het Sint-Aloysiuscollege in Den Haag. Zijn vader was gynaecoloog en hoofd van de afdeling in het R.K. Westeinde Ziekenhuis. Van het grote gezin zijn er nu nog een zus en een broer in leven. Beiden wonen in Heerlen. Wim vertelt over zijn gezondheid. Hij heeft weinig eetlust en zijn gehoor wordt de laatste maanden slechter. Zijn ogen staan helder en kijken vragend, bijna ondeugend. Een gehoorapparaat, besluiten we samen. Zorg is niet gebonden aan leeftijd. Wim is jaren actief geweest als pastor in ziekenhuizen. Tot op hoge leeftijd, maar dat geldt voor al zijn pastorale activiteiten.

Op 7 september 1940 trad Wim in bij de jezuïeten in Grave. "Bij een wandeling moest je een hoed op of een paraplu meenemen! Waarom eigenlijk? Pater Drost was de novicenmeester, maar ik had er geen persoonlijk contact mee." Na twee jaar volgde het junioraat in Nuenen, in een soort patronaatsgebouw, en vanaf 1943 studeerde Wim filosofie in Eijssden. "We merkten niet veel van de oorlog. In Eijssden fietste elke morgen een broeder langs de boeren om wat eten te kopen zonder de bonnen. We kwamen nauwelijks het dorp uit. Af en toe ging

je naar Maastricht voor een doktersbezoek, met toestemming van de bezetter. Na de oorlog deed ik mijn laatste jaar filosofie in het Berchmanianum in Nijmegen, dat nog voor de helft ziekenhuis was. Vervolgens ging ik naar de Esserberg in Groningen waar het St. Maartenscollege werd opgezet. Daarna volgde er twee jaar op het internaat in Nijmegen. Ik was weer onzelfstandig, alles moest volgens de regels en dat vond ik zwaar."

Na de vier jaar theologie in Leuven en een jaar tertiaat in Haus Sentmaring te Münster ging Wim naar Spaubeek. Hij deed daar retraitswerk onder de mijnwerkers. Daarop volgden werkzaamheden in de Krijtbergkerk in Amsterdam; het Ignatiuscollege, de staf van het Berchmanianum, de kerken in de Molenstraat en de Stijn Buysstraat in Nijmegen. Wim besteedde veel tijd aan huisbezoek en woonde met zes of zeven mannen op een pastorie onder toezicht van een pastoor.

Verhuizing naar Duitsland

Tijdens de zomermaanden ging Wim op vakantie in Duitsland om er pastoors te vervangen. Zo kwam hij terecht in Baumholder in Rijnland-Palts, ongeveer 50 km ten oosten van Trier. Enkele maanden later verongelukte de pastoor en vroegen de mensen hem om er zich te vestigen. In 1965 verhuisde Wim naar Duitsland. Hij woonde weer zelfstandig en kreeg een auto: een Volkswagen! In de buurt was er, ten tijde van de koude oorlog, een Amerikaanse legerbasis gevestigd. Menig Amerikaans-Duits huwelijk heeft hij ingezegend en daarnaast was er de zorg in het ziekenhuis. Later verhuisde Wim naar het Saarland: Dudweiler-Herrensohr en Saarbrücken, en ongeveer 40 jaar geleden naar het Westerwald.

Eerst naar Alsdorf/Sieg, waar hij van 1981-1988 pastoor was in de parochie St. Petrus en Paulus, later naar Michelbach en dan nu Altenkirchen. Hij werkte hij als hulp- en ziekenhuispastor in Altenkirchen en in het gehele pastorale gebied van Westerwald.

Frau Christa Horig komt even op bezoek en gaat bij ons op het terras zitten. Zij woont in Michelbach, een paar huizen verwijderd van de voormalige huurwoning van Wim, waar zij hem verzorgde. Hier in het Altersheim blijft ze hem bezoeken en voor allerlei kleine dingen zorgen.

Wim vertelt over de lange, gelukkige jaren in het Saarland en in Westerwald. De gemeenschappen in Nederland waren te groot voor hem, de dagorde te dwingend, de zelfstandigheid te klein. "Ik was er te vaak onderdaan van een niet zo competente overste. En nu woon ik hier. Ja, ik ben eenzaam, maar in Aqua Viva kan ik niet aarden. Ik ben als gelovige met de Duitsers meegegroeid. Er zijn hier

grote problemen met de bisschoppen. Veel katholieken willen zonder hen verder. Duitsers hebben respect voor het gezag, maar het is veel moeilijker nu overste of pastoor te zijn. De pastoor hier in de stad is onlangs met stille trom vertrokken. Een pijnlijk afscheid. Nu zijn er twee Indiase priesters, die in een lastige tijd beginnen. Ik ben nu te oud om de Mis te lezen, dat vergt een te grote concentratie. Maar ik heb wel mijn tweewekelijkse Bijbelkring met zeven deelnemers. Dat zijn bewoners van hier. Zoiets zou me niet overkomen als ik in Aqua Viva zou wonen. Ik ben nooit zo'n gezelschapsmens geweest. In het noviciaat moest je wandelen met iemand die aangewezen werd. In de opleiding was ik niet zo blij met die verzorging, maar nu leer ik te ontvangen."

Eduard Kimman, s.j.

Pater Wim Schellekens hoopt op 15 september zijn honderdste verjaardag te vieren.

Frau Christa Horig met Wim Schellekens.

Jezuïet zijn in Wit-Rusland

Victor Zhuk, 41 jaar, is sinds 2014 priester in de Sociëteit van Jezus. Hij is de enige jezuïet met de Wit-Russische nationaliteit. Na zijn opleiding in Italië en de Verenigde Staten werd hij gezonden naar zijn geboorteland. Het Wit-Russische volk wordt geconfronteerd met de pandemie, de politieke repressie en een grote schaarste: pater Zhuk getuigt van de christelijke hoop.

De parochie viert in de tijdelijke kapel.

De jezuïetenopleiding is door de lange duur en variatie een groot geschenk. Na zoveel te hebben mogen ontvangen, was de tijd gekomen voor mij om wat terug te doen. Na vier jaar werk in Moskou stuurde mijn overste mij naar mijn geboorteland, Wit-Rusland. Daar werkten op dat moment twee jezuïeten. Ik ging naar Vitebsk, een stad in het noorden van het land waar een Poolse en een Russische jezuïet al enkele jaren werkzaam zijn, met de beperkingen die de Wit-Russische regering aan buitenlandse priesters en religieuzen oplegt. Door mijn komst konden we formeel een jezuïetengemeenschap vormen van drie leden, maar we bleven "de zeer kleine Sociëteit van Jezus", zoals de heilige Ignatius het noemde.

In het verleden waren er in mijn geboorteland veel meer jezuïeten. Polotsk werd in 1801 voor een tiental jaren de zetel van de Generale Curie van de Sociëteit van Jezus – het hoofdbestuur – tijdens de periode van onderdrukking van de Sociëteit. Polotsk ligt op slechts 100 km van Vitebsk. Momenteel bouwen wij een kerk voor de groeiende katholieke gemeenschap in nieuwe wijken, en een klein spiritueel centrum om Ignatiaanse activiteiten zoals bezinningsdagen aan te bieden.

Ik kwam aan in Wit-Rusland in maart 2020, net voordat, vanwege de pandemie, de grenzen over de hele wereld dichtgingen. Parochiële activiteiten en retraites werden gepland, maar Covid-19 maakte dat veel

niet door kon gaan. Gedwongen om de retraite te annuleren die gepland was voor het begin van de zomer, nam ik het initiatief tot een online Ignatiaanse retraite. De respons op dit voorstel was veel groter dan verwacht: honderden Russischtalige deelnemers uit Rusland, Wit-Rusland en Oekraïne deden mee. Dus gaven we die retraite nog een tweede keer. Enkele deelnemers getuigden van een reeds lang gekoesterde wens om aan een Ignatiaanse retraite deel te nemen, maar zeiden dat zij daarvan weerhouden werden, vooral wegens de afstanden. Wij hebben gemerkt de online retraite zeer geschikt is voor een diepe ervaring van gebed in de Ignatiaanse spiritualiteit. Paradoxaal genoeg hebben de pandemieën in Wit-Rusland, net als elders, de deur geopend naar nieuwe apostolische mogelijkheden.

Vertrouw op God

Het jaar 2020 is een moeilijk jaar geweest voor de Wit-Russen, niet alleen vanwege Covid-19, maar ook vanwege de politieke onrust die volgde op de veraste presidentsverkiezingen en de gewelddadige

De Wit-Russische jezuïeten met de bisschop van Vitebsk en de overste van de Russische regio.

onderdrukking van demonstraties. De situatie blijft kritiek omdat twee parallelle "realiteiten" tegenover elkaar staan: de utopische en bedrieglijke wereld die op de staatstelevisie wordt getoond en de realiteit van de bevolking, waarvan de meerderheid zich verzet tegen de leugens, het onrecht en de vervolging. Getuige zijn van de onderdrukking door de dictatoriale staat van zijn eigen burgers is een voortdurende bron van pijn. Als ik zie dat mensen bereid zijn de gevangenis in te gaan voor hun verlangen naar gerechtigheid en vrijheid, is mijn hart vol van dankbaarheid en hoop. Ik ben zeer dankbaar dat de katholieke kerk het heeft aangedurfd om het stilzwijgen over het flagrante onrecht van de machthebbers te doorbreken. Niemand weet hoe de situatie zich zal ontwikkelen en de samenleving leeft in onzekerheid en ongerustheid. In deze omstandigheden, zoals een parochiaan het uitdrukte, "zijn zij die geloven gezegend omdat zij hun vertrouwen stellen in de God die Jezus Christus uit een pijnlijke dood tot nieuw leven heeft opgewekt."

In al dat politieke tumult werd ik zelf beschuldigd van "deelname aan een ongeoorloofd evenement" en bracht ik een nacht door in de gevangenis. Daarna was ik ontroerd toen ik het verhaal ontdekte van

mijn gemartelde medebroeder Stanisław Michalski die door de communisten werd doodgeslagen en stierf op eerste kerstdag 1950. Hij had ervoor gekozen in Wit-Rusland te blijven, op het grondgebied van de Sovjet-Unie, terwijl vele priesters naar Polen vluchtten.

Ondanks al deze moeilijkheden, gaat het leven door. Ik voel me bevoorrecht om getuige te zijn van de vreugde en de hoop, maar ook van de strijd en kwetsbaarheid van de veelal jonge gezinnen van onze parochie. Totdat het kerkgebouw klaar is, in het najaar van 2021, komen we samen in een te krappe gehuurde ruimte. Dit geeft ons wel echt een familiegevoel. Ik was dan ook blij te horen dat paus Franciscus een jaar van *Amoris Laetitia* heeft gelanceerd, gewijd aan gezinnen. In dat kader wil ik ouders en kinderen instrumenten aanreiken waarmee zij het christelijk geloof in het leven van alledag kunnen beleven. Moge de Heer ons leiden naar waar Hij wil dat we zijn, voor zijn grotere glorie.

Victor Zhuk, s.j.

Vertaling: Jan Stuyt, s.j.
Overgenomen uit: Échos jésuites, 2021-1
Meer info: www.jezuity.by en www.jesuit.ru

Het hart als vertrekpunt naar voluit leven

'Dit boek gaat over onderscheiding. Onderscheiden wil zeggen dat je in je meest intieme ervaring op zoek gaat naar de beste weg voor jou. Meer in het bijzonder gebeurt dit door aandacht te besteden aan wat zich afspeelt in de diepere lagen van je hart.' Met deze trefzekere zinnen leidt auteur Nikolaas Sintobin, s.j. zijn nieuwste boek *Vertrouw op je gevoel. Keuzes leren maken met Ignatius van Loyola* in, een boek dat afgelopen voorjaar verscheen. Eerder kenden we Sintobin als auteur van succesvolle boeken als *Leven met Ignatius* (2015) en *Wat deed God voor dat Hij de wereld schiep?* (2019). Zijn oeuvre groeit. Daarmee lijkt zijn vertrouwen om God te vinden in alle dingen, in alle uithoeken van de wereld, in allerlei kringen, christelijk of niet christelijk, mee te groeien. Met Ignatius de - seculiere - wereld in, en daar God en jezelf leren kennen, dat lijkt de boodschap van en de uitdaging voor

Sintobin. Dat zien we dan ook terug in *Vertrouw op je gevoel*, dat een praktisch boek is geworden, met voorbeelden die uit het leven zijn gegrepen, herkenbaar, soms ontroerend, over mensen die kunnen worstelen met hun gevoelens en met te maken keuzes.

'Vertrouw op je gevoel' is een betekenisvolle titel. Als psycholoog die regelmatig therapeutische, verdiepende gesprekken met mensen voert, merk ik dat het kunnen vertrouwen op je gevoel een moeilijk punt kan zijn. Gevoelens worden nogal eens in twi- fel getrokken, ontkend, niet begrepen, niet gevoeld,

vertekend of overgewaardeerd. Het is een verademing om te lezen bij Sintobin hoe je de eigen gevoeligheid kunt vormen, hoe je kan leren luisteren en handelen naar je intuïtie, dat je emoties kunt leren vertrouwen en gevoelspatronen kan leren ontdekken, dat je het hart kan of moet (op)voeden. Steeds opnieuw, met ups en downs, wordt dit een manier om onderscheidend in het leven te staan. De trias hart, verstand en wil - de basis van de Ignatiaanse onderscheiding - houdt daarbij de lezer in de realiteit, met beide benen op de grond en met een fijngevoeligheid en focus op dat wat vreugde en leven

geeft. De gerichtheid op het positieve wil niet zeggen dat negatieve emoties genegeerd moeten worden. Maar 'het is belangrijker te weten waar je opbloeit dan te weten waar je wegwijnt' - deze spirituele discipline staat bij Sintobin hoog in het vaandel en werkt aanstekelijk, overtuigt.

Vanwege de nadruk op innerlijkheid, ervaring en verlangen is dit boek ook een behulpzame gids voor psychologen - en voor cliënten -, met daarbij ook nog eens grappige illustraties. Maar Sintobin benadrukt dat onderscheiding meer is dan een psychologische techniek. Onderscheiding is actief en passief tegelijk. Het is mee-

werken met de genade, of zoals Sintobin het laatste in gewone taal benoemt: 'iets dat je overkomt'. Deze 'seculariseringslag' van het Ignatiaanse gedachtegoed die Sintobin maakt, heeft me getroffen. Er spreekt door alles heen een voelbare liefde voor de mens uit en een groot respect voor de 'human mind' - die keer op keer gevoed wordt en ontvanke- lijk wordt gemaakt voor het goede.

Elsbeth Greven

Nikolaas Sintobin, *Vertrouw op je gevoel - keuzes leren maken met Ignatius van Loyola*, Kokboekencentrum Utrecht 2021, 160 blz., € 19,99.

Overeind komen met Petrus

Johan Bonny, bisschop van Antwerpen, biedt ons in dit boek een diepgaande en tegelijk uitdagende lezing van het derde en vierde hoofdstuk van de *Handelingen van de Apostelen*. Wat ontsluit dit verhaal over het vitale begin van de Kerk? En hoe inspireren die 'handelingen' ons voor de Kerkopbouw vandaag?

Centraal staat Petrus' genezing van een lamme bedelaar aan de tempelpoort in Jeruzalem: *Zilver en goud bezit ik niet, maar wat ik heb, dat geef ik u: in naam van Jezus Christus de Nazoreeër, kom overeind en stap rond*. Dáár ontstaat kerk: door het geloof in de verrezen Heer met anderen te delen.

In het boek gaat men stapvoets vooruit. Elk onderdeel begint met het nauwgezet lezen van de verhalen die Lucas schreef. De auteur schrikt er niet voor terug regelmatig te verwijzen naar de Griekse tekst. Zo duidt hij bijvoorbeeld de verschillende plaatsen aan waar hetzelfde werkwoord 'overeind komen' staat. Aldus zal, in het Lucasevangelie, Jezus het dochttertje van Jäirus doen overeind komen. En God Jezus doen overeind komen uit de dood. Dat - en nog veel meer - hebben de apostelen op hun tocht met Jezus zelf meegemaakt. Dit verhaal met Jezus duurt voort, wordt Kerk.

Fijnzinnig analyseert hij paragraaf na paragraaf. En toch is dit boek geen louter exegetisch commentaar op de *Handelingen*. Na de ontginning van de tekst bediscussieert hij in elk segment de kwestie hoe dit verhaalstuk licht kan werpen op ons geloof vandaag. De schrijver gaat dan in gesprek met de 'lepelsnijder', een figuur die uit een stuk hout geleidelijk aan een lepel tevoorschijn tovert. De auteur gaat hier eigenlijk in gesprek met zichzelf. Op de korte vraagjes die de lepelsnijder stelt, volgt telkens een antwoord waarin de lezer de pastorale zorg van de bisschop herkent, zijn vreugdes en zijn twijfels. Talloze aspecten van het leven in geloofsgemeenschap komen hier ter sprake. Enkele voorbeelden.

Het christelijk geloof is geen filosofie, geen theorie, maar de ontmoeting met Iemand - de verrezen Heer - aan wie je je toevertrouwt. Petrus is er vol van en hij deelt het met die bedelaar. Het geloof gaat over God en mens, over leven en liefhebben, over verbinden en verzoening, over verlangen en gemis, over lijden en sterven.

In het derde hoofdstuk van de *Handelingen* zijn Petrus en Johannes samen op pad, zoals later Paulus samen met Barnabas van de ene stad naar de andere trekken om er het geloof in de Heer te verkondigen. Kerkopbouw is geen eenmanszaak. Kerk maken we samen - collegiaal en synodaal. Tezelfdertijd is Johannes niet Petrus, en Petrus niet Paulus. De eerste zending van de apostelen is niet het besturen, maar wel het missioneren. Ik droom ervan, schrijft de bisschop, dat priesters en pastoraal medewerkers - én de bisschop - tijd vrijmaken om nieuwe mensen aan te spreken. Want elk gesprek telt.

Het boek wordt geïllustreerd met mooie levensechte schilderijen: de lepelsnijder, een geleerde, een muzikant en een journalist, van de hand van Johannes Wickert.

Mark Rotsaert, s.j.

Mgr. Johan Bonny, *Overeind komen met Petrus*, Uitgeverij Halewijn 2021, p. 192, € 19,95.

Liefdevolle God,
wij vragen uw genade voor dit jubileumjaar
waarin wij de bekering van Sint Ignatius gedenken.

Wij gedenken de slag bij Pamplona:
de moed en de roekeloosheid van Ignatius,
en ook zijn vermogen om zijn kameraden te inspireren.
Wij gedenken hoe hij zwaar gewond werd:
zijn gebroken dromen, zijn bedreigde gezondheid: de mislukking.
Wij gedenken zijn terugkeer in Loyola
lange dagen van zelfonderzoek om zijn weg in het leven te vinden.
Uiteindelijk gaf hij zich aan U over
toen hij Uw stem gewaar werd in wat hij las, in zijn dromen,
in zijn gebeden, in zijn verbeelding.
Wij gedenken zijn tocht naar Manresa: zijn innerlijke strijd
en verlangen om anderen de troost te helpen ontdekken
van Uw verrezen Zoon.

Heer, vernieuw in onze tijd de inspiratie van Ignatius ook bij ons,
dat wij groeien naar volledig vertrouwen in de Heilige Geest.
Dat wij van Ignatius leren de geesten die ons drijven te onderscheiden
om, met moed en in kwetsbaarheid, open te zijn naar mensen
en die wijsheid met hen te delen.

Geef, Heer, dat zijn apostolische ijver ook ons in vuur en vlam zet
en ons doet groeien in liefde voor onze mooie maar gebroken wereld.

Help ons, Heer, onze vooroordelen opzij te zetten
over onszelf, over elkaar, over onze wereld,
om alles met nieuwe ogen te zien.

Help ons om steeds dieper dat charisma van Ignatius te beleven:
alle dingen nieuw te zien in Christus,
en zo leren Uw genade aan het werk te zien
zelfs in duisternis en lijden.

Moge dit Ignatiaans Jaar ons helpen Jezus te leren kennen,
arm en nederig,
om Hem inniger lief te hebben en Hem dichter na te volgen.

Wij vragen dit op voorspraak van Onze Lieve Vrouw van de Weg.
Moge zij ons helpen op weg te gaan met uw Zoon Jezus,
onze hand in de Zijne gelegd, elke dag verder onze wereld in
met zin voor avontuur, vol liefde en hoop. Amen.

In 2021 is het 500 jaar geleden dat Iñigo de Loyola, bij het verdedigen van de Baskische stad Pamplona tegen de Fransen, gewond werd door een kanonskogel tegen zijn been. Het been werd verbrijzeld. Deze verwonding *verpulverde ook de dromen* van deze jonge man. Heldendaden verrichten ter ere van een mooie, belangrijke vrouw was niet meer mogelijk. Hij werd teruggebracht naar huis, het kasteel van Loyola waar hij maanden lang moest herstellen. In zijn verveling verlangde hij ridderromans te lezen. Er waren alleen heiligenlevens.

Naast zijn fantasieën over heldendaden, kreeg hij nu ook fantasieën om te leven zoals de heiligen. Na deze dromen voelde hij zich gelukkig en tevreden. Na het verzinnen van heldendaden voelde hij zich leeg en lusteloos. Zo ging hij *onderscheiden welke geesten* de mens drijven. De goede geest brengt geluk en vrede, de kwade geest laat een mens leeg achter. Dat boeide hem. Hij veranderde zijn leven: hij zou op zoek gaan naar geluk en vrede. Het werd een gevecht met zichzelf dat hem in *Manresa* bijna tot zelfmoord bracht. Toen pas ging hij niet langer vertrouwen op zijn eigen wilskracht en kunnen *maar hij vertrouwde zich toe aan Gods genade en inspiratie*. Zo werd hij "Ignatius van Loyola".

De nieuwe kennis uit zijn lang zoeken wilde hij *delen met de mensen* en hij zocht ook anderen die zich wilden oefenen in geestelijk leven. Zo begon een gezelschap dat rond Jezus een gemeenschap werd: de Sociëteit van Jezus, de Jezuïeten.

De Jezuïeten willen nog altijd de *geestelijke zoektocht van Ignatius* aan mensen door geven *om het onderscheid tussen de verschillende geesten te zien* en betere keuzes te maken.

Ignatius van Loyola - © Tynke van Schaik

Pater Marcel Wouters
(1927-2021)

Marcel werd op 19 april 1927 geboren in Antwerpen als vierde van de vijf kinderen van Louis Wouters en Stephanie Nelemans. In het Xaverius-college van Borgerhout volgde hij de Grieks-Latijnse humaniora.

Na de retorica trad hij samen met vier medeleerlingen in het noviciaat te Drongen (7 september 1946).

Na het noviciaat doorliep Marcel de gewone vorming die toen nog begon met twee jaar juvenaat. Eerst behaalde hij de 1e kandidatuur klassieke talen. Tijdens het tweede jaar deed hij zijn militaire dienst te Leuven en Antwerpen. Daarop volgden drie jaren filosofiestudie in Leuven. Hij volgde zijn oudere broer Jos naar Congo en was hij tijdens zijn regentie vier jaren lang directeur van de lagere school in Popokabaka.

In 1957 keerde hij terug naar België om theologie te studeren. De eerste twee jaar in Leuven, de volgende in Heverlee, waar hij priester gewijd werd op 10 augustus 1960. Tijdens het derde noviciaatsjaar verbleef hij in Paray-Le-Monial in Frankrijk.

In 1962 kon Marcel weer naar Congo vertrekken. Hij zou er blijven tot 1995, 37 jaar in het geheel. In Kingunda begon hij als excurrens, "rondtrekkende priester". Hij zou altijd actief blijven in opdrachten van wat men de eerste lijn zou kunnen noemen: in Imbela, in Mukila. Omdat hij, in die tijd van radicaal nationalisme, een kind had gedoopt met een christelijke voornaam moest hij een week in de gevangenis doorbrengen. In Kasinsi werd hij excurrens, in Dinga pastoor en leraar, in Kitenda pastoor. Nog zes jaar werkte hij mee in het

Centre Spirituel in Aru, in het Oosten van Congo. Hier was hij medestichter en weldoener van de vereniging Maison Béthanie, Réhabilitation des Femmes Sans Voix ("REFESAVO"). Deze vereniging stelde zich tot doel behoeftige vrouwen en weeskinderen op te vangen en werd geleid door vrouwen uit de parochie. Marcel was hun geestelijke begeleider.

In 1995 kwam hij definitief naar België terug als minister van de gemeenschap in Borgerhout. Hij nam tal van pastorale taken op zich: in de parochie Sint-Jan, in het Erasmus-ziekenhuis, in diverse rusthuizen. In 2013 verhuisde hij, samen met de gemeenschap, naar Capenberg, Boechout en in 2015 naar Heverlee waar hij op 2 augustus 2021 rustig is overleden.

Marcel was een vriendelijk en zachtmoedig man, maar ook eerder gesloten en zwijzaam. Niettemin kon hij zichtbaar genieten van de genegenheid van huisgenoten in Heverlee en van vrienden uit Borgerhout. Die waren deze goede dienaar van de Heer niet vergeten. 🌹

Pater Roger Lenaers
(1925-2021)

Roger Lenaers werd geboren in Oostende op 4 januari 1925 als vijfde van de zeven kinderen van René Lenaers en Elisabeth Demaerel. Zijn vader was visser en is samen met zijn jongste broer op zee omgekomen. Roger volgde de Latijns-Griekse humaniora aan het O.-L.-Vrouwcollege te Oostende en trad daarna in het noviciaat te Drongen. Na het noviciaat volgden twee jaar studie van de klassieke filologie in Drongen en drie jaar studie van de filosofie in

Nijmegen.

Zijn studies werden onderbroken door een stage van drie jaar als collegeleraar, in Turnhout en in Brussel. Daarna keerde hij terug naar Leuven, nu voor vier jaar theologie (1952-1956). Hij werd er priester gewijd in 1955. De studie van de klassieke talen werkte hij verder af in Drongen en Gent.

Meer dan twintig jaar is hij leraar Latijn en godsdienst geweest in het Leuvense. Maar al gauw heeft hij zich toegelegd op de pedagogie en didactiek van de klassieke talen. Roger kreeg de opdracht een nieuwe methode voor Latijn en Grieks uit te werken. Zo heeft hij al vroeg blijk kunnen geven van zijn aan creativiteit gekoppelde vernieuwingsdrang. Zijn nieuwe methode kende een groot succes.

Na zijn loopbaan in het onderwijs ging zijn verlangen om pastoor te zijn voor het gewone volk in vervulling. In Vorderhornbach, Tirol, kreeg hij de kans om de parochie over te nemen. Daar bleef hij twintig jaren lang, vruchtbare jaren waarin hij nadacht over de aanpassing van de geloofstaal aan het moderne wereldbeeld. Daaruit kwamen zes publicaties voort die veel bijval vonden bij gelovigen die weg wilden uit een al te traditioneel geloofsgoed.

Na deze twintig jaar moest hij echter voor zijn gezondheid terugkeren naar Heverlee (2017). Ook hier bleek zijn gedrevenheid om zijn nieuwe inzichten op geloof en evangelie te verspreiden. Maar de zorg om zijn gezondheid vroeg steeds meer tijd en inspanning. Die beproevingen en zelfs een amputatie heeft hij met voorbeeldige moed gedragen. Bij velen is Roger Lenaers vooral gekend als een man die niet terugschrok voor kritische stellingnamen. Maar Roger was ook een man van gebed. Als hij ergens moest wachten zei hij: "Niet erg. Een gelegenheid om wat te bidden". Het is goed dat confraters en vrienden hem zo beter hebben leren kennen na zijn terugkeer onder ons. Op 5 augustus is hij, bewust tot op het einde, van ons heengegaan. Zijn lichaam schonk hij aan de wetenschap, zijn nagedachte-nis aan ons allen. 🌹

Leren lesgeven

"Gaaf zeg! Mooi werk hoor. Zijn die kinderen niet ontzettend lastig?" Deze reactie krijg ik vaak als ik vertel dat ik lesgeef op een middelbare school. Enerzijds enthousiasme en waardering en anderzijds opmerking over hoe lastig pubers zijn. Deze gemengde reactie drukt goed uit hoe het lesgeven was het afgelopen jaar: leuk, uitdagend en soms moeilijk.

Sinds een jaar geef ik les op een van de locaties van het Stanislascollege in Delft. Het Stanislascollege is de enige nog bestaande jezuïeten school in Nederland. Het is een grote school met verschillende locaties. Tot een paar geleden werd hier lesgegeven door de paters Dries van den Akker en Bert ten Bergen. Het is fijn om te horen met hoeveel warmte en waardering er verwezen wordt naar hun aanwezigheid op school. Jarenlang hebben zij bijgedragen aan het Ignatiaanse karakter en waren zij het gezicht van de jezuïeten op school. Nu zijn de paters Bart Beckers en Peter Peelen actief in het pastoraat op de colleges en geef ik er les in de vakken levensbeschouwing en maatschappijleer.

Levensbeschouwing is een mooi, maar ook uitdagend vak. Het is mooi, omdat je leerlingen iets kunt leren over godsdiensten. Je praat met ze over God waardoor leerlingen gestimuleerd worden na te denken over grote levensvragen. Maar dat is dan ook gelijk de uitdaging: hoe spreek je over God met een 14-jarige die (zoals de meeste leerlingen) niet gelovig is opgevoed? Geloof is voor hen vaak met Kerstmis naar de kerk gaan en iets dat voor opa en oma belangrijk is. Een belangrijke vraag voor mij als leraar is dan ook: wat wil je de leerlingen eigenlijk meegeven in het ene uur levensbeschouwing per week dat de school aanbiedt?

Naast kennis van de verschillende wereldgodsdiensten, vind ik het ook belangrijk dat de leerlingen zelf leren begrijpen wat het is om te geloven. Graag nodig ik mensen uit in de klas die getuigen over hun eigen geloof. Zo was er rondom Pasen een mooie getuigenis over welke betekenis het Paasfeest heeft

in iemands leven. Een ander, die vertelde hoe het is om te bidden in een moskee, maakte indruk. Zo probeer ik in de lessen kennis over een geloof te combineren met persoonlijke beleving en de leerlingen uit te dagen na te denken over hun eigen levensvragen. Het is mooi om te zien hoe leerlingen zelf gaan nadenken en uitdrukking geven aan wat hen inspireert. De uitdaging is hierbij aan te sluiten bij wat voor de leerlingen belangrijk is.

Kortom: er zijn ontzettend veel leuke dingen te doen met de leerlingen in het uur levensbeschouwing. Maar al te vaak ben ik verrast over hoe weinig ik heb kunnen doen in een les. Maar zo terugkijkend op het jaar is er toch wel veel gedaan en hebben de leerlingen hopelijk een en ander geleerd. Voor mij was het mooi om te ontdekken hoe geïnteresseerd de kinderen zijn in godsdiensten, ook al zijn ze er zelf vaak niet mee opgegroeid. Het voelt als een groot voorrecht om de leerlingen te mogen vertellen over God en samen met hen na te denken over de belangrijke waarden in het leven.

Bastiaan van Rooijen, s.j.

DRONGEN

Oude Abdij
Drongenplein 26,
9031 Drongen (bij Gent).

AVONTUUR VAN DE STILTE - deel 2

Een weekend van stilte en meditatie
Verdieping in Ignatiaanse spiritualiteit
22- 24 oktober 2021

Dit weekend uit de reeks "Avontuur van de stilte" (deel 1, deel 2, deel 3) wordt jaarlijks georganiseerd. Toch zijn de programma's nooit exact hetzelfde als het jaar voordien en kun je het als deelnemer een jaar later op een andere manier beleven omdat het altijd een persoonlijk avontuur is!

Nadere informatie:

https://www.oudeabdij.be/avontuur_2.html

INFO-MOMENTEN

GEESTELIJKE OEFENINGEN 2021-2022

Nieuwsgierig naar wat Geestelijke Oefeningen zijn en of het iets voor jou kan zijn?

Meld je aan voor een infomoment of bekijk andere momenten in de nabije toekomst.

<https://www.oudeabdij.be/go-dagelijks-leven.html>

KOMENDE ACTIVITEITEN in het najaar

MET BEELDEN OP VERHAAL KOMEN

Hedendaagse films, Bijbelverhalen en je eigen leven vormen het kruispunt van verstillings, reflectie en gebed.

TERUGBLIK

Ignatiaanse retraite met inspirerende impulsen, uitwisseling, stille tijd om je jaar af te ronden.

Voor informatie:

<https://www.oudeabdij.be/ons-programma-in-de-abdij.html>

IGNATIAANSE RETRAITE THORN

7-13 november 2021

Retraite

- o.l.v. pater Ward Biemans, s.j. en pater Jan Stuyt, s.j.
- Dagelijks twee inleidingen in de geest van Ignatius (ca. 20 min.).
Daarnaast gelegenheid tot persoonlijke begeleiding.
- Van zondag 7 november - 18:00 uur (broodmaaltijd) tot zaterdag 13 november - 9:30 uur.

Meer info en inschrijven:

<https://www.foyer-thorn.nl/activiteiten/retraite>

LEZINGEN & STUDIEDAGEN

Forum voor academische reflectie, vorming en dienstverlening met een Ignatiaans en jezuïtisch karakter. Voor activiteiten en de kalender van UCSIA zie: <https://ucsia.org/home/kalender/>

Geen tijd voor retraites?
Doe je oortjes in!

Wist je dat Bidden Onderweg speciale podcast-retraites maakt? Ongeveer 2 per jaar.

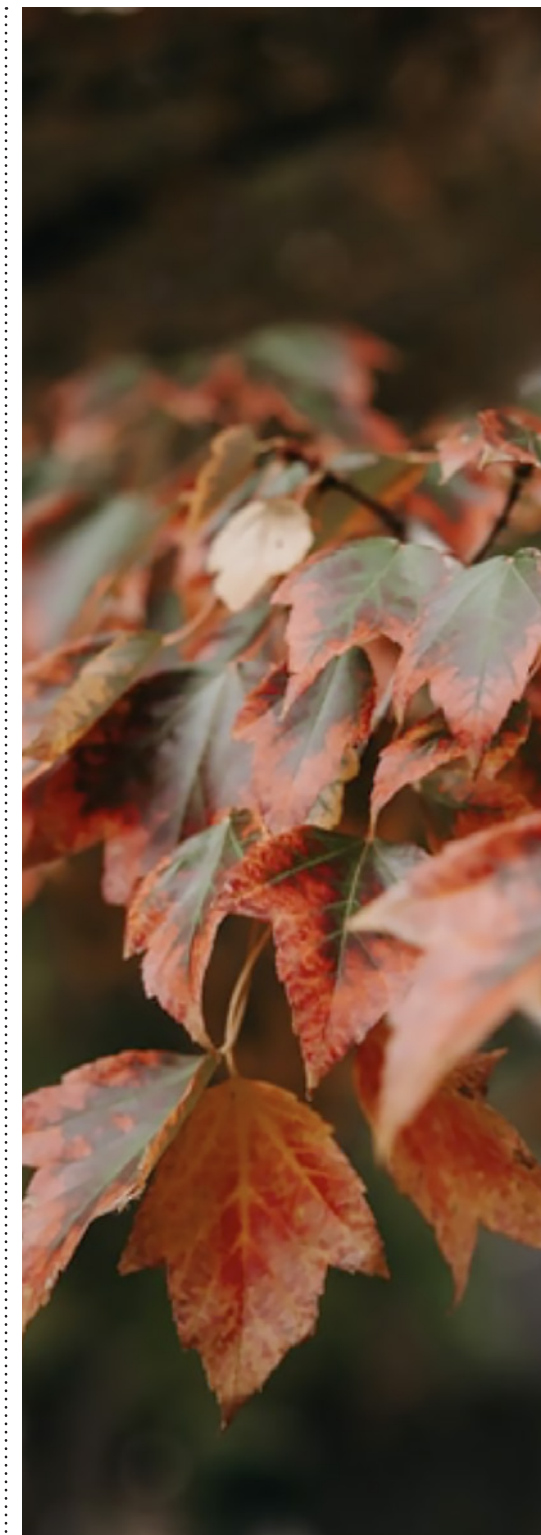
Vaak zijn dat reeksen van 7 of 8 podcast. Bijvoorbeeld deze relatie-retraite, om samen met je partner te doen. Of bid met deze opvoedretraite. Of ga de natuur in met onze ecologieretraite.

Hier vind je alle podcastretraites van Bidden Onderweg

<https://biddendonderweg.org/verdieping/retraites>

AMSTERDAM

Platform Ignatiaanse spiritualiteit
Beulingstraat 11
1017 BA Amsterdam
platform.ignatiaansespiritualiteit@jesuits.net

Vanaf september 2021 mogen we in Drongen opnieuw een inwonende community van vier jezuïeten verwachten. Het wordt een inclusief project, 'Ignatiaanse familie'-waardig: jezuïeten zullen er met ons, de reeds aanwezige en enthousiaste leken-medewerkers, samenwerken om het mooie project van de Oude Abdij van Drongen verder uit te bouwen. We zijn dankbaar voor dit vertrouwen en kijken hoopvol naar de toekomst.

*Liesbeth Van den Bossche
Directeur Oude Abdij van Drongen*

In 2021 vieren de jezuïeten 500 jaar bekering van hun stichter St. Ignatius na de verwonding in het kasteel van Pamplona.

Volgende jaar vieren zij 400 jaar heiligverklaring van hun stichter.